

I KORTHET

Palme hedras i Santiago

Olof Palme ska få ett minnesmärke tillägnat sig i Chiles huvudstad Santiago. Det har landets senat enhälligt röstat för, enligt Sveriges Radio Ekot. Man vill uppmärksamma att Olof Palme skyddade chilenska medborgare både i och utanför Chile under militärdiktaturen. I förslaget står att minnesmärket ska belysa Palmes outtröttliga kamp för människans värdighet och grundläggande rättigheter.

MILJONER kronor har Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek i Stockholm fått i anslag från Riksbankens Jubileumsfond för att digitalisera års- och verksamhetsberättelser för de fackliga organisationerna inom LO-sfären och deras internationella federationer 1880-2020.

PÅ NYA UPPDRAG

SOLANGE OLAME BAYIBSA har gått in som ersättare i riksdagen. Hon ersätter föräldralediga Mathias Tegnér. Solange Olame Bayibsa är projektledare och har bland annat jobbat på Cykelfrämjandet och ABF Stockholm. Hon har också varit kommunfullmäktiges ordförande och ordförande för arbetarekommunen i Upplands Bro.

ANNIKA DUÀN blir ny ordförande i kommunstyrelsen i Köping när Elizabeth Salomonsson lämnar vid årsskiftet. Hon har varit fritidspolitiker sedan 1980-talet och jobbar i dag på kommunens jobbcenter. Annika Duàn är 64 år och säger till SVT att hon planerar att sitta till nästa val "så får vi se vad som händer då, vilka partiet väljer att lyfta fram."

Nytt jobb? Nytt uppdrag?

Tipsa oss på redaktionen när du själv eller någon annan rör på sig inom arbetarrörelsen.

Hör av dig till oss, så får alla som läser Aktuellt i Politiken veta nyheten.

Mejla till: aip@aipmedia.se.

Tio steg på vägen mot en jämlik vård

1994 publicerade Göran Dahlgren ett framtidsscenario om hur Sverige riskerade att få en privat sjukvårdsmarknad. Nu är han tillbaka med en handlingsplan för att vända utvecklingen och få en jämlik vård.

– Syftet är att försöka få upp de här tio förslagen på den politiska dagordningen.

Göran Dahlgren, gästprofessor vid University of Liverpool och tidigare chef för Socialdepartementets sjukvårdsenhet, beskrev i "Framtidens sjukvårdsmarknader – vinnare och förlorare" ett framtidsscenario om hur den svenska sjukvården skulle kunna förvandlas till en privat marknadslösning, steg för steg.

– Jag hade hoppats att det inte skulle gå så här. Det känns väldigt märkligt att kunna säga att vi befinner oss i fas tre med de första tecknen av fas fyra. Fas fyra är när man har mycket privat driven men offentligt finansierad vård och har öppnat för privat finansiering, säger han på telefon från sin bostad i Stockholm.

Varje steg har öppnat dörren för nästa – från köp- och sälj-system till privata vårdgivare till privata sjukförsäkringar. Göran Dahlgren tycker att insikten om hur förändringen sker i olika steg är bristande – analyser görs ofta utifrån ett nuläge. Däremot tror han att de som jobbar för kommersialiseringen är medvetna om processen, och vet att det är lättare att få igenom stora förändringar om man tar ett steg i taget och inte låtsas om slutresultatet.

För varje steg som tas blir det svårare att vända utvecklingen. Men man ska aldrig ge upp och tro att det är omöjligt, menar Göran Dahlgren.

Tillsammans med Lisa Pelling på Arena Idé har han gett ut "Jämlik vård – en handlingsplan". På 100 sidor får man sig till livs fakta om vad som har hänt och nuläget samt en handlingsplan i tio steg mot jämlik vård.

Det handlar bland annat om att avveckla etableringsfriheten, Lagen om värvalssystem och skattefinansierade nätläkare. Och om att uppdatera Hälso- och sjukvårdslagen.

– Den måste skärpas. Många av de förändringar vi har sett bryter

Ett av förslagen är att införa en stopplag för privatisering av sjukhus. Här S:t Görans sjukhus i Stockholm som var det första akutsjukhuset i Sverige med en privat ägare.

MATTIAS GÖTHERG/ETC

Man måste också förstå att det finns de som gynnas och vill försvara det här systemet.

NÅGRA AV FÖRSLAGEN I HANDLINGSPLANEN:

- Avveckla företagets etableringsfrihet – inför etableringskontroll.
- Avveckla Lagen om värvalssystem (LOV) – utveckla den icke vinstdrivande vården.
- Avveckla startlagen för privatisering av sjukhus – inför en stopplag.
- Särskilj offentligt och privat finansierad vård.
- Utveckla primärvården speciellt i underförsörjda områden.
- Skarp Hälso- och sjukvårdslagen.

mot lagens intentioner. Det är förfärligt, man kan bryta mot den utan att det händer någonting, till exempel när privata etablerar vårdcentraler där det är lönsamast oberoende av befolkningens behov vårdbehov.

Skriften är delvis en förkortad och uppdaterad version av hans tidigare bok "När sjukvården blev en marknad", så det finns mer fakta för den som verkligen vill läsa in sig. Förslagen och analyserna backas upp med hänvisningar till utredningar, rapporter med mera.

– Det är viktigt att ha en faktabaserad analys av utvecklingen, säger Göran Dahlgren.

Det inbegriper att verkligen titta på vad det står i rapporter och inte låta nöja sig med en slarvig sammanfattning.

– Det finns till exempel de som säger att tillgängligheten har ökat för en halv miljon människor genom värvalssystemet. Men tittar man närmare är det personer som redan hade nära till en vårdcentral och som har fått en till

ännu närmare. Däremot visar en studie från Riksrevisionsverket att en kvarts miljon människor har fått sämre tillgänglighet av olika skäl, och de hade redan 20–30 minuters restid i bil.

Med ett år till nästa partikongress och knappt två år till nästa val hoppas Göran Dahlgren att den nya boken ska leda till att kommersialiseringen av vårdssystemet kommer på dagordningen och att S ska lägga konkreta förslag.

Det är hög tid att komma igång. Han pekar på att även om förtroendet för dem som jobbar i vården är högt så är förtroendet för sjukvårdssystemet och framför allt vårdpolitikerna lågt. Förskräckande lågt.

– Det är farligt, det öppnar för tron att privatisering kan vara bättre. Man måste också förstå att det finns de som gynnas och vill försvara det här systemet. De som är relativt friska, resursstarka och som bor i storstäderna, de som har privata sjukförsäkringar.

Ylva Säfvelin
ylva.safvelin@aipmedia.se